

«Mottakernavn»

«KONTAKT»

«Adresse»

«Postnr» «Poststed»

Saksbehandler, innvalgstelefon

Thomas Christian Kiland-Langeland, 37 01 75 43

Statsforvalteren i Agder endrer praksis ved høring av dispensasjonssaker etter plan- og bygningsloven § 19-1

Vi viser til vårt brev av 19.3.2024; «*Endring i Statsforvalteren i Agder sin praksis som høringsinstans knyttet til plan- og dispensasjonssaker etter plan- og bygningsloven, jf. pbl §§ 19-1 og 12-14 tredje ledd, jf. andre ledd*».

Statsforvalteren i Agder endrer praksis til slik den var før mars 2024. Det vil si at fra nå skal kommunen sende søknader om dispensasjon og søknader om endring av reguleringsplan etter pbl. § 12-14 andre ledd, til oss for uttalelse, jf. pbl. §§ 19-1 og 12-14 tredje ledd.

Kommunen skal kun oversende dispensasjonssaker som gjelder dispensasjon fra planer, plankrav og forbudet i § 1-8, hvor vårt saksområde blir direkte berørt, jf. pbl. § 19-1. Tilsvarende skal vi kun ha oversendt saker om endring av reguleringsplan etter pbl. § 12-14 andre ledd, hvor vi er berørt myndighet, jf. pbl. § 12-14 tredje ledd.

Statsforvalteren vil foreta en konkret vurdering av de sakene som blir forelagt oss, og vil herunder vurdere om det skal gis en uttalelse. Dersom kommunen ikke har mottatt uttalelse fra oss i en sak innen 4 uker fra vi mottok saken, kan kommunen legge til grunn at det etter vår vurdering ikke foreligger forhold som vil kunne gi grunnlag for klage fra vår side; og slik at kommunen da uansett kan fatte vedtak i saken.

Vi ber om at vedlagte følgeskjema benyttes ved oversendelse av saker til oss.

Bakgrunn

I brev av 19.3.2024 informerte vi om at vi fremover ikke kom til å prioritere å gi forhåndsuttalelse til dispensasjonssaker eller uttalelse til endring av reguleringsplaner etter pbl. § 12-14 andre ledd.

Vi ba derfor om at slike saker som hovedregel ikke ble sendt til oss, i forkant av at kommunen fattet vedtak.

I forbindelse med Statsforvalteren i Vestland sin forsøksordning med en tilsvarende praksis, har Sivilombudet, etter undersøkelse av eget tiltak, konkludert som følger, jf. ombudets uttalelse av 18.03.2024:

«Sivilombudet har kommet til at plan- og bygningsloven § 19-1 siste setning innebærer en plikt for kommunene til å sende dispensasjonssøknader omfattet av bestemmelsen på høring, dersom ansvarsområdet til en regional eller statlig myndighet blir direkte berørt. Statsforvalteren har videre en plikt til å motta disse sakene og vurdere konkret om det skal gis en uttalelse til den enkelte sak».

På bakgrunn av den rettsoppfatningen som kommer til uttrykk i uttalelsen fra Sivilombudet datert 18.03.2024, endrer vi vår praksis knyttet til plan- og dispensasjonssaker etter plan- og bygningsloven, til slik den var før mars 2024.

Kommunens ansvar

Kommunen må påse at saker som oversendes oss, inneholder de opplysninger som er nødvendige for at vi skal kunne vurdere sakene ut fra vårt embetsoppdrag (klar og entydig beskrivelse av omsøkte tiltak, søknad med begrunnelse, kart, tegninger, mv.). I denne forbindelse ber vi om at vedlagte følgeskjema benyttes ved oversendelse av saker til oss.

Videre må kommunen, som alltid, påse at en sak er tilstrekkelig opplyst før det treffes vedtak, jf. forvaltningsloven § 17. Dette innebærer bl.a. at kommunen må gjøre rede for, og vurdere hvilke virkninger en dispensasjon kan få, og foreta en konkret vurdering av om vilkårene for å kunne gi dispensasjon er oppfylt.

Det påpekes at kommunen har et selvstendig ansvar for å sørge for at nasjonale og vesentlige regionale interesser, i tillegg til lokale interesser, blir ivaretatt i plan- og dispensasjonssaker.

Vedtak skal begrunnes, som hovedregel samtidig med at vedtak treffes, jf. forvaltningsloven § 24 første ledd. Vi minner særlig om dette kravet i saker der man politisk kommer til en konklusjon som ikke er i tråd med den administrative innstillingen.

Vilkår for, og bruken av dispensasjon

Vi minner om at dispensasjonsbestemmelsen er ment til bruk i unntakstilfeller, der spesielle hensyn tilsier at dispensasjon bør gis, og forutsatt at vilkårene er oppfylt. I denne sammenheng minner vi om at vilkårene for å kunne gi dispensasjon er strenge; og det understrekes at vurderingen av om lovens vilkår for å kunne dispensere foreligger, vil være et rettsanvendelsesskjønn/lovbundet skjønn, som kan overprøves fullt ut. Denne vurderingen inngår således ikke som en del av det kommunale selvstyret.

Behandling av dispensasjonssaker er i dag svært ressurskrevende, både for kommunen og andre myndigheter. Et større antall dispensasjoner fra juridisk bindende arealplaner skaper dessuten utfordringer knyttet til både rettssikkerhet og bærekraft, og setter til side det systemet for offentlighet og medvirkning som en ordinær planprosess skal sikre. Ut fra forannevnte, og i tråd med lovens system og nasjonale føringer, bør det være et felles mål å begrense antallet dispensasjoner, og sikre en i all hovedsak planstyrt, og forutsigbar arealforvaltning.

Vi står til disposisjon hvis det er behov for ytterligere veiledning. Spørsmål kan rettes til:

Thomas C. Kiland-Langeland
Fung. Seksjonsleder plan
Tel: 37017543/95014685
E-post: Thomas.kiland-langeland@statsforvalteren.no

Med hilsen

(e.f.)

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1 SFAG_Følgeskjema dispensasjon 2025

Mottakere:

Farsund kommune	Postboks 100	4552	FARSUND
Flekkefjord kommune	Kirkegaten 50	4400	FLEKKEFJORD
Vennesla kommune	Postboks 25	4701	VENNESLA
Åseral kommune	Gardsvegen 68	4540	ÅSERAL
Sirdal kommune	Tonstad	4440	TONSTAD
Kvinesdal kommune	Nesgata 11	4480	KVINESDAL
Hægebostad kommune	Birkeland	4595	TINGVATN
Arendal kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Birkenes kommune	Postboks 115	4795	BIRKELAND
Bygland kommune	Sentrum 18	4745	BYGLAND
Bykle kommune	Sarvsvegen 14	4754	BYKLE
Evje og Hornnes kommune	Kasernevegen 19	4735	EVJE
Froland kommune	Frolandsveien 995	4820	FROLAND
Gjerstad kommune	Gjerstadveien 1335	4980	GJERSTAD
Grimstad kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Iveland kommune	Frikstadveien 20	4724	IVELAND
Lillesand kommune	Postboks 23	4791	LILLESAND
Risør kommune	Postboks 158	4952	RISØR
Tvedestrand kommune	Postboks 38	4901	TVEDESTRAND
Valle kommune	Postboks 4	4746	VALLE
Vegårshei kommune	Molandsveien 11	4985	VEGÅRSHEI
Åmli kommune	Gata 5	4865	ÅMLI
Kristiansand kommune	Postboks 4	4685	NODELAND
Lindesnes kommune	Nordre Heddeland 26	4534	MARNARDAL
Lyngdal kommune	Postboks 353	4577	LYNGDAL

Kopi til:

Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
---------------------	-------------------	------	---------